

Sygn. akt III Ca 52/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2016r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie
następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SO Urszula Kapustka

Sędzia SO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca)

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2016r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa Galerii Handlowej (...) Sp. z o.o. w N.

przeciwko Bankowi (...) w N.

o ochronę własności

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt I C 918/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. oddala powództwo,

II. nie obciąża strony powodowej kosztami procesu na rzecz strony pozwanej.”;

2. nie obciąża strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego na rzecz strony pozwanej.

(...)

Sygn. akt III Ca 52/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16.12.2015 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu w sprawie z powództwa Galerii Handlowej (...) Sp. z o.o. w N. przeciwko Bankowi (...) w N. o zakaz wykonywania aktów posiadania zakazał stronie pozwanej wykonywania jakichkolwiek aktów posiadania, a w szczególności przejeżdżania i przechodzenia po dz. ewid. oznaczonych numerami (...), (...), (...), (...) objętych księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu Wydział V Ksiąg Wieczystych, stanowiących własność strony powodowej (pkt I) oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 71 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II).

Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności faktyczne sprawy były w sprawie w zasadzie bezsporne i przedstawiały się następująco: strona powodowa jest wpisana w dziale II księgi wieczystej oznaczonej numerem (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu Wydział V Ksiąg Wieczystych jako właściciel dz. ewid. oznaczonych numerami (...), (...), (...) i (...). Dział III tej Księgi Wieczystej jest wolny od obciążeń na rzecz osób trzecich.

Przed Sądem Rejonowym w Nowym Targu Wydział I Cywilny toczyło się postępowanie z wniosku Banku (...) w N. przy uczestnictwie Galerii Handlowej (...) Sp. z o.o. w N. o zasiedzenie służebności w sprawie oznaczonej sygn. I Ns 837/12. Wnioskodawca domagał się stwierdzenia, że nabył przez zasiedzenie z dniem 01.10.2005 r. służebność gruntową, biegnącą pasem drożnym, utwardzonym od ulicy (...) w N. po działkach ewidencyjnych (...). Postanowieniem z dnia 30.03.2015 r. Sąd wniosek oddalił. Sprawa była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział III Cywilny Odwoławczy na skutek apelacji wnioskodawcy, która została oddalona postanowieniem z dnia 25.06.2015 r. wydanym w sprawie III Ca 344/15. Na chwilę obecną przed Sądem Rejonowym w Nowym Targu toczy się postępowanie z wniosku Banku (...) w N. przy uczestnictwie Galerii Handlowej (...) Sp. z o.o. w N. o ustanowienie drogi koniecznej biegnącej po działkach (...). W dniu 03.09.2015 r. Sąd udzielił w tej sprawie zabezpieczenia wniosku w ten sposób, że na czas trwania postępowania, zezwolił na swobodne wykonywanie przejazdu opisanym we wniosku szlakiem drożnym wnioskodawcy i nakazał uczestnikowi otwarcie zamkniętej w dniu 06.07.2015 r. bramy, prowadzącej na szlak a także zakazał uczestnikowi Galerii Handlowej (...) Sp. z o.o. w N. czynienia wnioskodawcy i osobom działającym na jego zlecenie jakichkolwiek przeszkód w dojeździe tym szlakiem do działki ewidencyjnej (...) położonej w N.. Postanowieniem z dnia 09.12.2015 r., Sąd przywrócił uczestnikowi termin do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 03.09.2015 r.

Strona powodowa w dalszym ciągu nie zezwała pozwanemu na przejeżdżanie po działkach stanowiących jej własność. Zamknięcie przejazdu uzasadnia prowadzonym remontem obiektu stanowiącego Galerię Handlową oraz zapewnieniem bezpieczeństwa osobom, które miałyby się poruszać po istniejącym w terenie szlaku drogowym.

W takich okolicznościach Sąd Rejonowy uznał natomiast powództwo za uzasadnione. Wskazał, iż spełnione zostały przesłanki art. 222 § 2 w zw. z art. 222 § 1 kc. Strona pozwana przyznała podejmowanie czynności korzystania ze szlaku drogowego istniejącego w terenie a prowadzącego po działce powódki, nie wykazała jednocześnie aby przysługiwało jej jakieś skuteczne prawo w tym zakresie. Zarzut nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej polegającej na przejeżdżaniu i przechodzeniu po działkach stanowiących własność powódki został obalony w związku z prawomocnym oddaleniem wniosku o zasiedzenie w sprawie I Ns 837/12. Na uwzględnienie nie zasługiwał natomiast w ocenie Sądu Rejonowego zarzut pozwanej w zakresie jej uprawnień do wykonywania aktów posiadania na nieruchomości powódki wynikających z postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wydanego w sprawie I Ns 828/15 o ustanowienie drogi koniecznej. Jak wywodził Sąd Rejonowy zabezpieczenie pełni jedynie rolę służebną w stosunku do postępowania rozpoznawczego. Tak też w niniejszej sprawie realizowanie przez stronę pozwaną zabezpieczeń, uzyskanych przez nią w trybie art. 730 kpc w ramach innego procesu, nie niweczy obowiązków wynikających z prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego wydanego w sprawie I Ns 837/12 o zasiedzenie służebności gruntowej. Ewentualna realizacja postanowienia zabezpieczającego wydanego w sprawie o ustanowienie drogi koniecznej jest kwestią odrębną, która może być co najwyżej przedmiotem postępowania egzekucyjnego w czasie trwania postępowania w sprawie I Ns 828/15.

Za bezzasadny ocenił Sąd wniosek pozwanej z dnia 31.10.2015 r. o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia postępowania o ustanowienie drogi koniecznej. Wskazał, iż postępowanie prowadzone w sprawie I Ns 828/15 wywoła skutek ex nunc dopiero z datą uprawomocnienia się ewentualnego postanowienia ustanawiającego drogę konieczną po działkach powódki.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na zasadzie art. 98 kpc.

Wyrok ten pozwana zaskarżyła w całości apelacją, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa a ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy. Domagała się nadto zasądzenia na jej rzecz od strony powodowej kosztów za obie instancje.

Zarzuciła:

- pominięcie dowodu z przesłuchania w charakterze strony powodowej jej przedstawiciela Prezesa Zarządu na okoliczności zawarte w pozwie, odpowiedzi na pozew oraz w kolejnych pismach procesowych, a zwłaszcza co do korzystania z przedmiotowego szlaku przez osoby trzecie, nie wykonywania przez powoda wykonalnego postanowienia o zabezpieczeniu, braku zawieszenia postępowania;
- błąd w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie, iż wykonalne postanowienie o zabezpieczeniu nie stanowi wystarczającej podstawy do co najmniej zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie, a jedynie może być wykonywane w drodze egzekucji;
- naruszenie art. 222 § 2 kc przez jego zastosowanie mimo braku spełnienia koniecznych ku temu przesłanek, z uwagi na wydane postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Przed przystąpieniem do jej omówienia stwierdzić jednak trzeba, że w sprawie nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania – art. 378 § 1 kpc.

Na aprobatę zasługują także ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Ustalenia te, jak wskazał Sąd Rejonowy, były zresztą w sprawie bezsporne. Postawiony w apelacji zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, jakiego apelujący upatrywał w przyjęciu, że orzeczenie o zabezpieczeniu wydane w dniu 3.09.2015 r. w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej może wywołać jedynie skutek w postępowaniu egzekucyjnym i nie ma znaczenia z punktu widzenia niniejszego postępowania, w istocie należy rozpatrywać pod kątem nieprawidłowości Sądu Rejonowego na etapie dokonywanej subsumpcji. Nieprawidłowości takie jednak, na tej płaszczyźnie faktycznie występują.

Wskazania wymaga, że przedmiotowe postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 3.09.2015 r. w związku z odrzuceniem przez tutejszy Sąd postanowieniem z dnia 22.01.2016 r., sygn. III Cz 28/16 złożonego od niego zażalenia, stało się prawomocne. To natomiast oznacza, że na jego podstawie apelujący uprawniony jest do wykonywania przejazdu szlakiem drożnym prowadzącym po działkach powoda, których dotyczyło żądanie objęte pozwem w niniejszej sprawie.

Za bezzasadne ocenić trzeba w tym miejscu stanowisko Sądu Rejonowego co do tego, że postanowienie to może mieć wpływ jedynie na etap egzekucji i nie może niweczyć skutków prawomocnego postanowienia w sprawie I Ns 837/12, w której oddalony został wniosek strony pozwanej o zasiedzenie. Stwierdzić trzeba, że przedmiotowe postanowienie ma niezależny byt prawny od tego ostatniego postanowienia i stanowi samodzielną podstawę dla apelującego uprawniającą go do korzystania w sposób wskazany w jego sentencji do korzystania z działek powoda, a tym samym upoważnienie do ingerencji w jego prawo własności. Udzielenie zabezpieczenia daje pewną tymczasową gwarancję ochrony, jaka jest potrzebna w sytuacjach związanych z pewnymi niedozwolonymi działaniami przeciwnika, jakim ostatecznie ma zapobiec orzeczenie merytoryczne. Sprawa o ustanowienie drogi koniecznej, w jakiej zapadło przedmiotowe postanowienie, nie została co prawda jeszcze rozstrzygnięta a zatem przedmiotowe zabezpieczenie nie prowadzi do skutku, jaki jest w sprawie docelowy. Ten ostatni zostanie osiągnięty dopiero wówczas, gdy postępowanie w sprawie przesądzi, że roszczenie było zasadne, a która to kwestia pozostaje poza zakresem kognicji Sądu w niniejszej sprawie. Pomimo jednak tego, że postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia ma jedynie tymczasowy charakter i nie przesądza w sposób definitywny o wyniku sprawy o ustanowienie służebności drogi koniecznej to ono istnieje i wywołuje określone wyżej skutki prawne. Zgodnie z art. 744 kpc tylko w przypadku prawomocnego zwrotu albo odrzucenia pozwu lub wniosku, oddalenia powództwa lub wniosku albo umorzenia postępowania, zabezpieczenie upada. Oznacza to, iż dopiero w przypadku wykluczenia z obrotu prawnego przedmiotowego orzeczenia powód nie będzie musiał go respektować i znosić okoliczności korzystania ze szlaku przez apelującego uprawnionego według

w/w postanowienia o zabezpieczeniu. Do tej chwili postanowienie to ma natomiast skutek hamujący względem jego żądania, o jakim stanowi art. 222 § 1 kc in fine.

Skutek ten odnosi się jednak wyłącznie do żądania powoda zakazania apelującemu przejazdów po stanowiących jego własność działkach (...). Takiej tylko treści zakaz wynika z postanowienia z dnia 3.09.2015 r. w przedmiocie zabezpieczenia .

Niezależnie jednak od tego powództwo podlegało oddaleniu także w odniesieniu do żądania powoda zakazu wykonywania przez apelującego innych aktów posiadania, a w tym głównie przechodu przez przedmiotowe działki stanowiące jego własność. Powód nie wykazał bowiem w drodze odpowiednich dowodów mimo, że zgodnie z treścią art. 6 kc, to na nim spoczywał ciężar dowodzenia w tym zakresie, aby jego własność została naruszona przez apelującego przez inne akty posiadania np. przechodzenie. Co więcej, na takie naruszenie nawet nie wskazywał. Formułując swe żądanie jako zakazanie pozwanemu czynienia wszelkich aktów posiadania, w tym w szczególności przejazdu i przejścia po jego działkach, już w samym uzasadnieniu pozwu wskazywał wyłącznie na wykonywane przez apelującego akty przejazdu. Na takie też tylko akty powoływał się w toku postępowania (k. 77), co zresztą znalazło wyraz w ustaleniach faktycznych Sadu Rejonowego, gdzie wskazano jedynie na akty przejazdu jako naruszające własność powoda.

Mając na względzie przytoczone rozważania za bezprzedmiotowe ocenić trzeba pozostałe zarzuty podniesione w apelacji.

Z tych wszystkich przyczyn na zasadzie art. 386 § 1 kpc. orzeczono jak w pkt 1 ppkt I sentencji, oddalając powództwo. O kosztach procesu orzeczono jak w pkt 1 ppkt II sentencji, przyjmując jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 102 kpc. Należy mieć na uwadze, że na chwilę wniesienia pozwu (13.12.2012 r.) za usprawiedliwione uznać trzeba przekonanie strony powodowej o zasadności żądania, z jakim wystąpiła, przynajmniej w zakresie przejazdów. Jej prawo własności zostało naruszone przez stronę pozwaną która to wówczas, nie legitymowała się żadnym uprawnieniem, które pozwalałoby jej na taką ingerencję. W sprawie z wniosku Banku (...) przy uczestnictwie Galerii Handlowej o ustanowienie drogi koniecznej wydane zostało w dniu 3.09.2015r. postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia, w którym uwzględniono wniosek wnioskodawcy o zezwolenie na przejazdy po działkach uczestnika na czas trwania postępowania, które to dopiero na etapie niniejszego postępowania apelacyjnego stało się prawomocne. Zdaniem Sądu Okręgowego przedmiotową sytuację procesową można w związku z tym uznać za wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 kpc, pozwalający na odstąpienie od obciążenia powódki kosztami procesu, mimo przegrania sprawy.

Analogicznymi względami jak powyżej Sąd Okręgowy kierował się odstępując od obciążenia strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego. Zważyć należy, że choć na chwilę wniesienia apelacji (19.01.2016 r.) wydane już było postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia (postanowienie z dnia 3.09.2015 r.), które to zgodnie z przytoczonymi wyżej uwagami miało skutek hamujący wobec żądania strony pozwanej, to na tę datę nie było ono jeszcze prawomocne. Skutek w postaci prawomocności powstał dopiero w związku z odrzuceniem postanowieniem z dnia 22.01.2016 r. (sygn. III Cz 28/16) przez tut. Sąd zażalenia na to postanowienie.

(...)